

قرقاوول زیبای خفته در حاشیه ارس

قرقاوول از طرف سازمان حفاظت از محیط زیست کشور و یونسکو حفاظت شده اعلام و شکار آن ممنوع می‌باشد.

'قرقاوول' از طرف سازمان حفاظت از محیط زیست کشور و یونسکو حفاظت شده اعلام و شکار آن ممنوع می‌باشد. قرقاوول گونه (Phasianus Colchicus Colchicus) یک گونه خالص است که فقط در جنگل‌های ارسباران و حاشیه ارس زندگی می‌کند، این ویژگی باعث اهمیت بین‌المللی این قرقاوول شده است.

گونه در معرض تهدید 'قرقاوول' در حاشیه ارس به دلیل خالص بودن از لحاظ ژنتیکی و زیبایی در دنیا بی‌همتاست، باوجود اهمیت و کمیابی این پرنده، تعیین جمعیت دقیق آن در حاشیه ارس ممکن نیست.

سرمای شدید، تغذیه، آتش سوزی و تداخل زیستگاه با زیستگاههای جمهوری آذربایجان عواملی هستند که گاهی کاهش و گاهی افزایش جمعیت قرقاوولها در منطقه را باعث می‌شوند.

مدیرکل حفاظت از محیط زیست آذربایجان شرقی گفت: زیستگاه اصلی قرقاوول منطقه آذربایجان حاشیه ارس و منطقه جنگلی شامات می باشد، قرقاوول از حشرات، تمشک، قوش اوزومی و دانه‌ها و میوه های جنگلی تغذیه و افزایش و کاهش میوه‌های جنگلی و حشرات در جمعیت این پرنده در دو سوی ارس موثر است.

'بیوک ریسی' فصل زاد آوری این پرنده نادر را نسبت به گرما و سرمای محیط متغییر عنوان کرد و افزود: قرقاوول به طور طبیعی در اواخر اردیبهشت ماه و اوایل خردادماه بین شش تا ۱۵ عدد تخم می‌گذارد.

وی اظهارکرد: لانه‌سازی این پرنده زمینی بوده و در میان تراکم بوته‌ها و نیزارها می‌باشد، گونه‌های دیگر آن به نامهای قرقاوول بلژیکی، چینی و انگلیسی وجود دارد که گونه خالصی نمی‌باشند.

همچنین در سایر محیط های ایران نیز این گونه وجود دارد ولی گونه خالص نیستند.

وی، در ارتباط با حفاظت از این گونه جانوری گفت: زیستگاه طبیعی قرقاوول حفاظت می شود و در سنوات گذشته مطالعات تنوع ژنتیکی انجام گرفته است.

وی افزود: منظور از مطالعات تنوع ژنتیکی بررسی جمعیت جانوری و گیاهی مرتبط با قرقاوول می باشد.

تخریب زیستگاهها از طریق تغییر کاربری اراضی و جاده کشی و شکار غیرمجاز و بی رویه از جمله تهدید این گونه جانوری کمیاب است.

نمونه برداری از ژن و گونه های قرقاوول و برای حفاظت افزایش ضریب امنیتی زیستگاه ها به وسیله کنترل فیزیکی محیط بانان از جمله دیگر اقدامات محیط زیست در حفظ گونه نادر و زیبای قرقاوول بومی آذربایجان شرقی است.

جنس نر و ماده قرقاوول به صورت کامل با هم فرق دارند، آنها معمولا از گونه به گونه دیگر از لحاظ رنگ پرمتنوعند.

نرهای بالغ پرو بال رنگین و دمی دراز و سر و گردن آنها سبز تیره و براق است.

قرقاوولهای ماده دارای رنگ پرهای نخودی تیره، بلکه های قهوه ای زیاد و به رنگ محیط اطراف می باشد.

قرقاوول های نر دارای صدایی شبیه به کورکور می باشند و غالبا به هنگام هیجان و تحریک سرو صدای زیادی در زیستگاه خود ایجاد می کنند.

نرها 87 تا 88 سانتیمتر و ماده ها بین 53 تا 62 سانتیمتر طول دارند. سر این پرنده به رنگ سبز براق و پوست برهنه دور چشمش قرمز روشن است.

پرورش قرقاول در سالهای اخیر در بسیاری از کشورهای جهان به خاطر استفاده از گوشت، رهاسازی در شکارگاهها و بهره برداری به صورت شکار به يك شاخه مهم از پرورش پرندگان تبدیل شده است. با آن که پرورش این پرنده در عمل به دلیل ریزه کاری هایش مشکلاتی را در بردارد اما در مقیاس کوچکتر با توجه به قابلیت استفاده از محیط زیست و نادر بودن نوع وحشی آن، یکی از سودآورترین پرندگان نسبت به دیگر پرندگان همطراز خود است.

قرقاول یکی از زیباترین پرندگان ایران است و به نوعی جز مجموعه تنوع زیستی ایران محسوب می شود که با تغذیه از دانه های گیاهی و حشرات می تواند در حفظ محصولات کشاورزی مفید باشد.

قرقاولهای ایران همه از يك گونه اند ولی با توجه به پراکندگی جغرافیایی و تفاوتهای ظاهری برخی آنها را به 4 زیر گونه تقسیم می کنند، این گونه ها شامل قرقاولهای ارسباران و دشت مغان (زیر گونه خالص)، قرقاولهای تالش از آستارا تا چالوس، قرقاولهای گلستان از بابل تا گلستان، قرقاولهای سرخس می باشند.